

Schaak *mat*

Alles wat je moet
weten over het
eeuwenoude schaakspel

Een woord van dank

Een schaakspel win je niet met één schaakstuk. Pas doordat verschillende stukken goed samenwerken, kan het uiteindelijke doel bereikt worden. Zo ook voor de totstandkoming van dit boek. Heel wat mensen hebben, al dan niet bewust, hun steentje bijgedragen en van dit boek iets moois gemaakt. Bedankt Sofie voor het vertrouwen in dit project. Bedankt Judith, Klaas en Studio Lannoo voor de opbouwende feedback. Bedankt Jonathan voor het wekelijkse schaakpartijtje tijdens onze middagpauze. Bedankt Marijke en Sabine voor de redactie. Bedankt aan alle mensen van Schaakclub De Pionniers Tielt, in het bijzonder Koen, Brant en Dirk. En last but not least een diepe buiging voor mijn ridder Henri, mijn prinses Marie-Julie en mijn koningin Stefanie.

www.lannoo.com

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2019
Tekst/illustratie/vormgeving: Hervé Debaene

D/2019/45/136 | NUR 210/481 | 978 94 01 46030 9

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante exclusieve aanbiedingen.

Inhoud

ZIN IN EEN SPELLETJE SCHAAK? **p. 15** HET SCHAAKBORD **p. 16**

HET SCHAAKSPEL **p. 21** DE SCHAAKSTUKKEN **p. 24**

TEN AANVAL! **p. 66** VERDEDIG JE! **p. 74** SCHAAKMAT! **p. 84**

DE ROKADE **p. 96** KIEREWIET VAN SCHAAK **p. 104**

WORD JIJ DE VOLGENDE SCHAAKKAMPIOEN? **p. 107**

DE KONING

26

DE KONINGIN

32

DE TOREN

38

DE LOPER

44

HET PAARD

50

DE PION

58

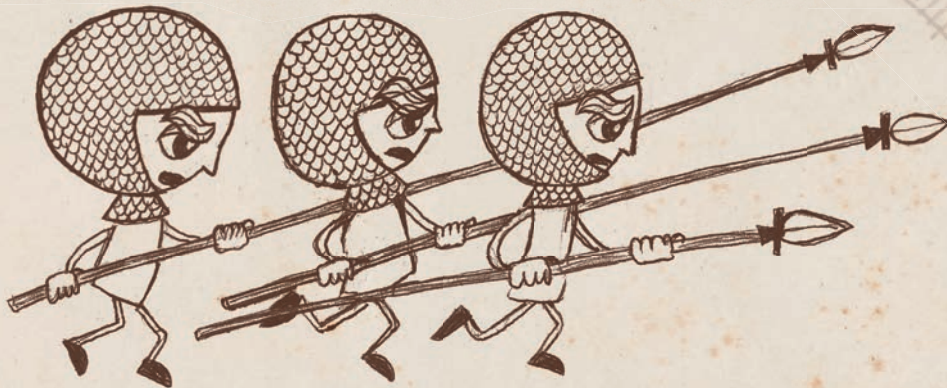

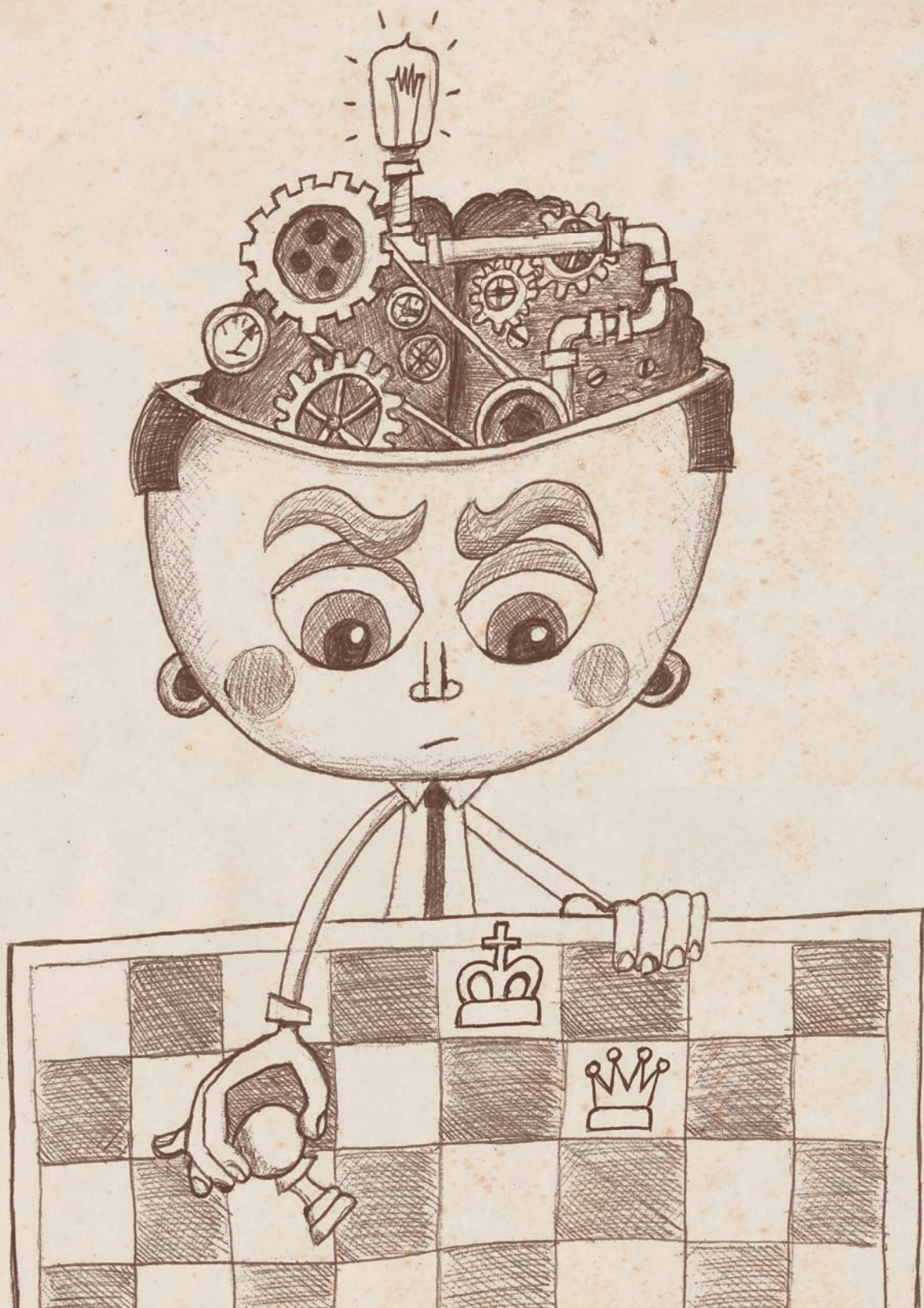
Wacht eens even! Niet te vlug! Weet je wel zeker dat je dit boek wilt openslaan? Ben je niet bang voor bloed? Of voor vlijmscherpe zwaarden? Weet je het hééééél zeker? In dit boek reis je meer dan 1000 jaar terug in de tijd. Naar de bloederigste en akeligste periode uit de geschiedenis:

de middeleeuwen

Goed! Cool dat je de pagina's in dit boek durft om te slaan. We keren terug in de tijd. De tijd van ridders en kastelen. De tijd van machtige koningen en koninginnen. Maar ook een tijd vol oorlog, ruzie en ellende. Machtige koningen wilden voortdurend nog méér macht, en een nóg groter koninkrijk. Daarom voerden ze voortdurend oorlog met elkaar. Ze riepen ridders bij elkaar en vormden sterke legers. Aanvallen!

Zin in een spelletje schaak?

Over de hele wereld spelen miljoenen mensen schaak. Mama's, papa's, opa's, oma's, jongens, meisjes. Arm of rijk. Dik of dun. Iedereen die wil schaken, kan schaken. Het enige wat je nodig hebt is een stel hersenen. En die heb je toch, niet?

Het schaakspel bestaat al héél lang. Het eerste spelletje werd al gespeeld vóór het begin van de middeleeuwen. Wanneer het spel precies is uitgevonden weet niemand, maar het is waarschijnlijk zo'n 1500 jaar geleden in het verre Indië allemaal begonnen. Het was toen een denkspel waarbij je probeerde om de tegenspeler te verslaan. Rondtrekkende ridders en handelaars brachten het spel in de middeleeuwen mee naar Europa. En met succes! Koningen en ridders vonden het supercool. Ze veranderden de spelregels

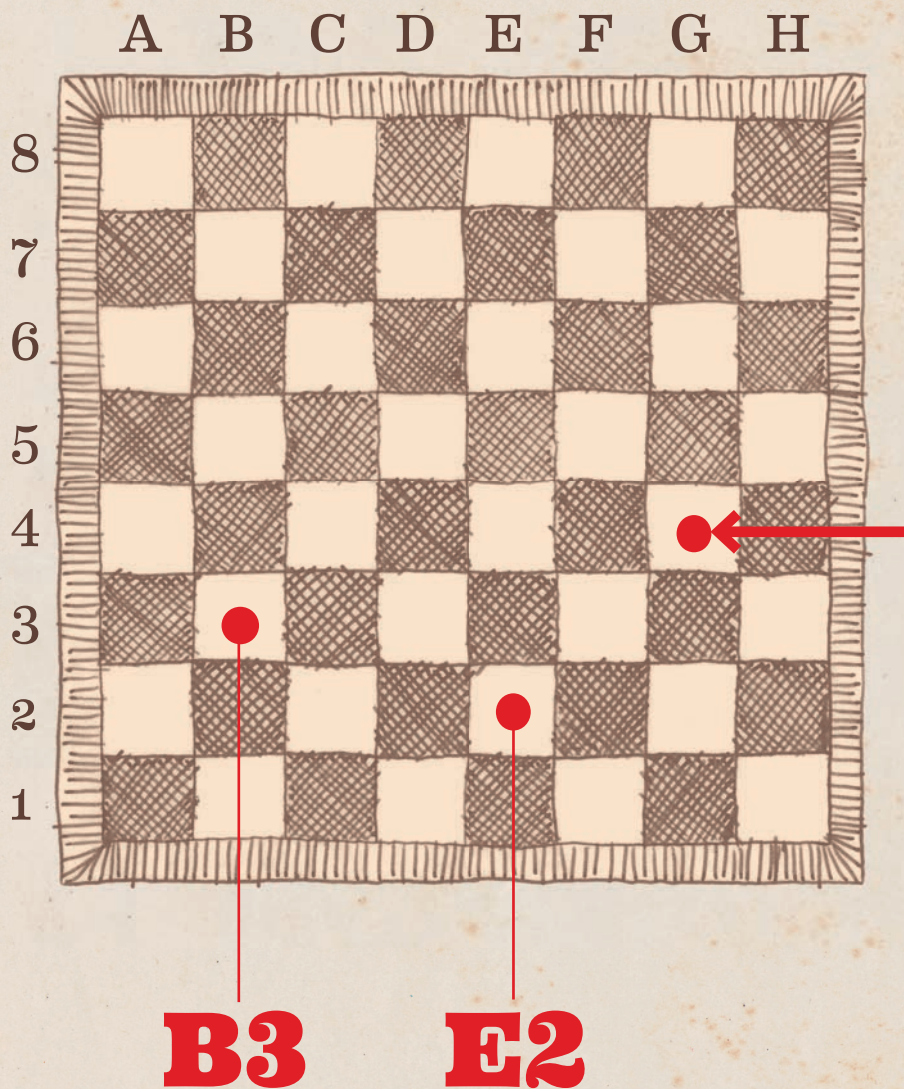
605
miljoen

**het totale aantal
schakers over de
hele wereld**

een klein beetje, om het spel nog spannender en leuker te maken. Ze ontdekten dat ze door te schaken nog beter leerden nadenken over de beste manier om de vijand aan te vallen. Tegenwoordig zijn het niet alleen koningen die schaken. Miljoenen mensen schaken! Schaken is een oorlogsspel, maar ook een denkspel. Als je je hersenen niet goed gebruikt, verlies je. Als alle radertjes in je hersenen goed werken, win je. Zo simpel is het. Zet je hersencellen dus maar eens goed aan het werk.

Het schaakbord

Schaken doe je op een schaakbord. Het is een vierkant spelbord met 64 vakjes. Tel maar na. 32 witte en 32 zwarte vakjes.

Op de zijkanten van het bord staan cijfers en letters. Elke kolom krijgt een letter en elke rij een cijfer.

Kolom A, B, C, D, E, F, G, H en rij 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. Zo krijgt elk vakje op het schaakbord een eigen naam.

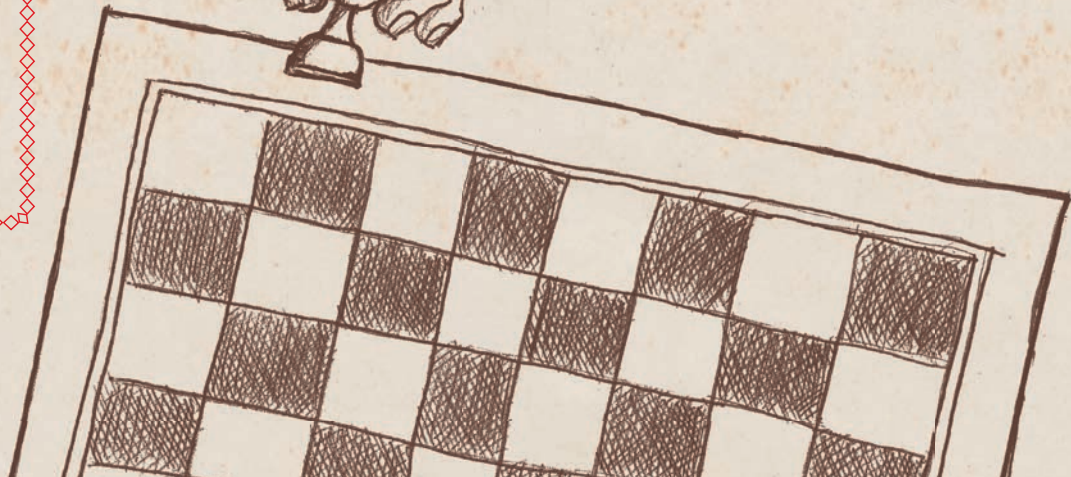
Even proberen. Wat zou de naam zijn van dit vakje? In welke kolom staat het vakje? Noteer de letter. In welke rij staat het vakje? Noteer het cijfer. Voeg nu de letter en het cijfer bij elkaar en je kent de naam van het vakje: G4.

HET OPVouwBARE SCHAaKBORD

De meeste schaakborden kun je opvouwen. Gemakkelijk om op te bergen of ergens mee naartoe te nemen. Die uitvinding is te danken aan een middeleeuwse priester. Priesters mochten vroeger geen spelletjes spelen. Ze moesten vooral met serieuze zaken bezig zijn. Maar een van die priesters was nogal verzot op het schaakspel. In het jaar 1125 knutselde hij een schaakbord in elkaar dat je in tweeën kon vouwen. Het zag er net uit als twee gewone boeken op elkaar. Zo had niemand iets door.

64

Dat is het totale aantal vakjes op een schaakbord. Het is ook de leeftijd waarop de Amerikaan Bobby Fischer stierf. Hij was een van de beste schaakspelers ooit.

Het begin

Een schaakspel speel je met z'n tweeën.
De ene speler gebruikt de witte schaakstukken, de andere speler de zwarte. Wit mag altijd beginnen met het spel.

Hoeveel schaakstukken heb je?

Elke speler krijgt bij de start van het spel 16 schaakstukken. Ze worden op het bord geplaatst zoals op de bladzijde hiernaast. Als je met wit speelt, zijn dit jouw 16 schaakstukken:

8 pionnen

2 torens

2 lopers

2 paarden

1 koningin

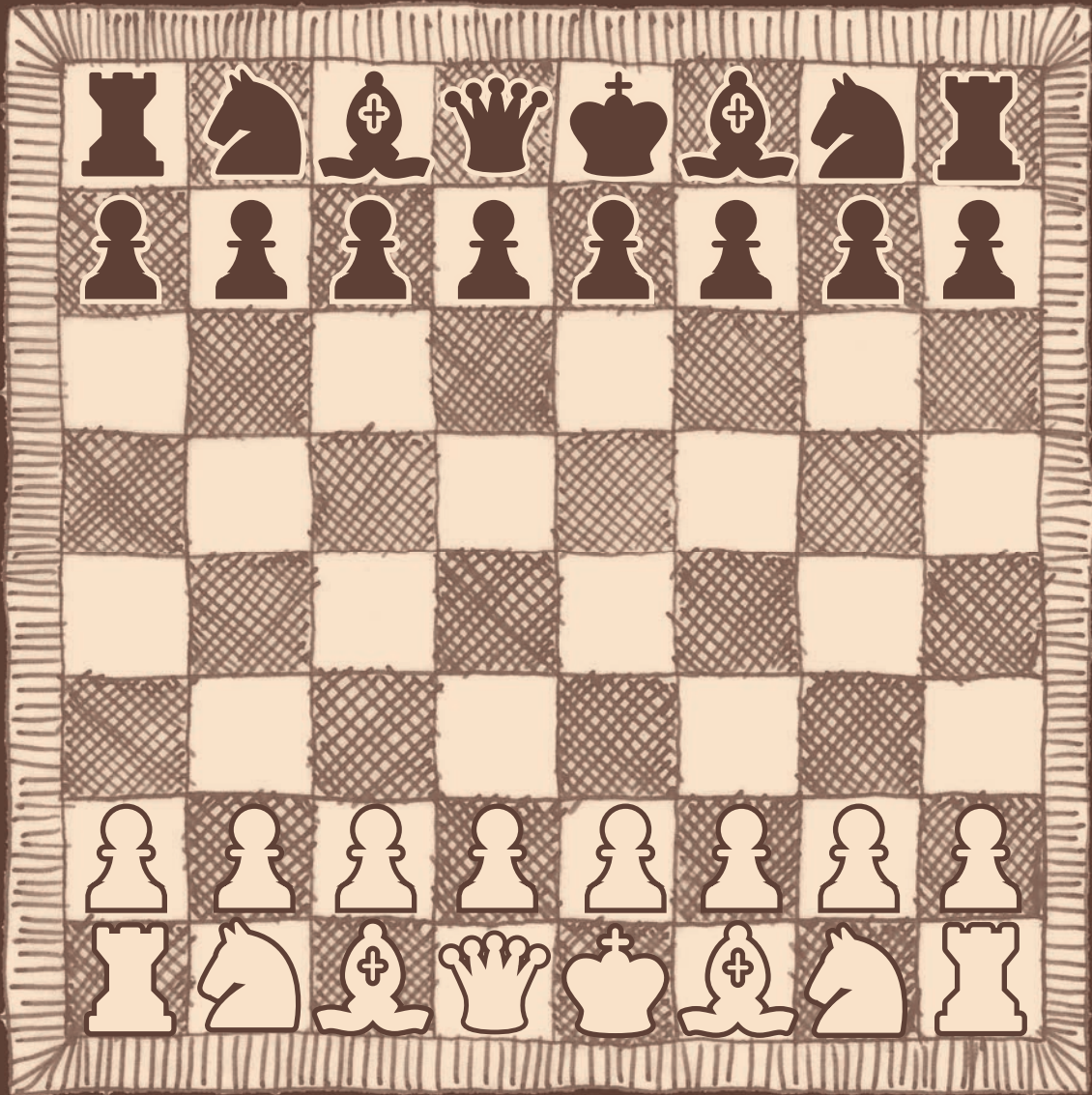

1 koning

Tip

Let goed op dat je de stukken bij de start van het spel niet verkeerd op het bord plaatst. Onthoud dat de witte koningin dan altijd op een wit vakje moet staan en de zwarte koningin op een zwart vakje. Net zoals op het bord hiernaast.

Test jezelf..

Bij de start van het schaakspel moeten alle stukken op de juiste manier op het bord opgesteld staan. Op welke borden hieronder staan de stukken goed en op welke staan ze fout?

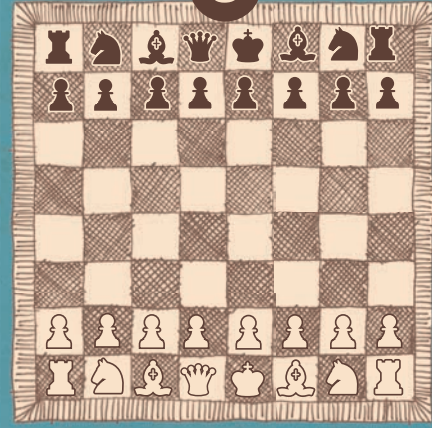
1

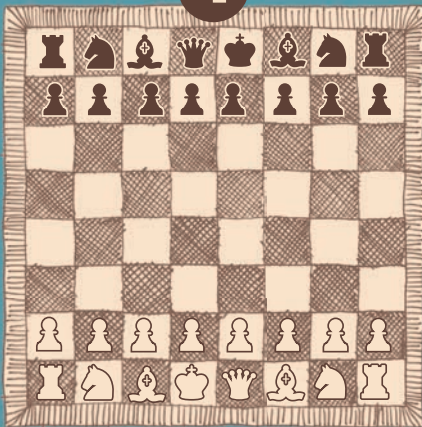
2

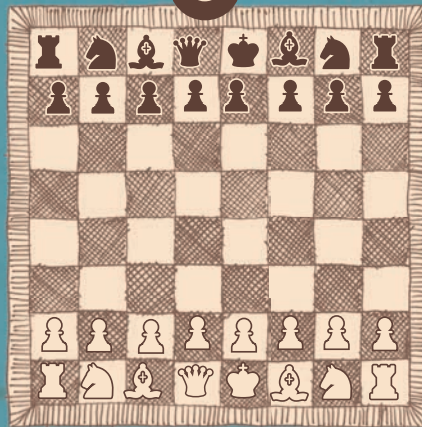
3

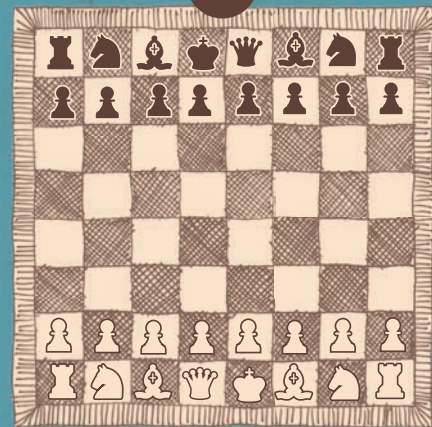
4

5

6

» De antwoorden vind je op pagina 110.